

Johdatus yliopistopedagogiikkaan

Himanka, Juha (2018). Korkein opetus – Opettaminen yliopistoissa ja korkeakouluissa: Johdatus opettajalle. 278 sivua. Vastapaino.

SOKRATEEN, PLATONIN ja Aristoteleen antiikissa korkeimman oppimisen tavoitteeksi määrittyi ”tunne itsesi”, *gnōthi seauton*. *Korkein opetus* -teoksessaan Juha Himanka sanoittaa tavoitteeksi yhtäältä tietää paremmin ja toisaalta oppia tuntemaan itsensä.

Himanka tarkastelee opettamista ja oppimista yliopistopedagogiikan kautta, vaikka kirjan otsikko viittaa opettamiseen laajemmin yliopistoissa ja korkeakouluissa.

JOKAINEN TUNNISTAA HYVÄN OPETTAJAN

Teos johdattaa lukijan mielenkiintoisen teeman äärelle. Meillä kaikilla on yhteisiä käsityksiä hyvästä opetuksesta ja hyvästä opettajasta. Voimme lähestyä aihetta monesta näkökulmasta, mutta viime kädessä kukaan ei tiedä, mitä hyvä opetus on. Himanka ei pyri tarjoamaan valmista mallia siitä, miten yliopistossa pitäisi opettaa. Opettamisen perimmäinen vaikeus on siinä, että opettaja ei voi tehdä ratkaisevinta suoritusta, oppimista. Sen tekee opiskelija.

Kirjassa on kaksi päälinjaa, joista ensimmäinen tarkastelee yliopistoa yhtäältä sen idean ja toisaalta tehtävien kautta. Toinen päälinja syvennyy opetukseen ja

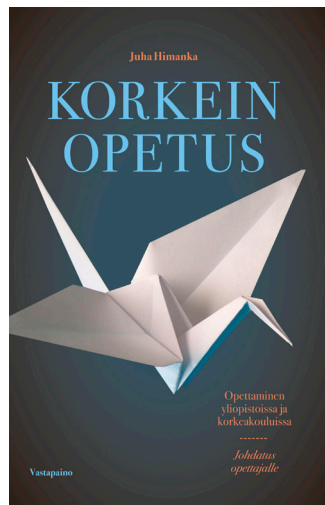
oppimiseen antiikin perinteen mukaisesti pyrkimyksenä paremmin tietämiseen ja itsensä tuntemiseen. Kirjan kappaleet käsittelevät yliopiston ideaa ja tehtävää, yliopisto-opetuksen historiaa, oppimista, yliopistopedagogiikan lähtökohtia, hyvän opetuksen tarkastelua, tutkimusperusteista opetusta ja opetuksen suunnittelua sekä yliopisto-opetuksen tulevaisuutta.

SUORITUSKULTTUURI KRIITISESSÄ TARKASTELUSSA

Kirjan parasta antia ovat kappaleet korkeimman opetuksen historiasta ja oppimisesta. Kirjoittajan asiantuntijuus nousee hienosti esiin hänen käsitellessään Sokrateen opetuksia sekä tarkastellessa oppimisen filosofisia lähtökohtia.

Esimerkiksi syväsuuntautunut ja reflektiivinen opiskelija- ja oppimislähtöinen korkeakoulupedagogiikka saa syvyyttä kirjoittajan antiikin ja yliopistoinstituution tuntemuksesta. Himanka on tehnyt ansiokasta taustatyötä saannoittaakseen käsitteitä.

Kirja on ennen kaikkea onnistunut johdatus yliopistopedagogiikkaan. Olisiko sen perinteitä voinut haastaa vielä voimallemmin? Kuten kirjoittaja sanoo,

yliopiston keskeinen opetusmuoto, luento, ei korkeakoulupedagogisen tutkimuksen valossa ole erityisen tehokas, vaikka länsimainen yliopisto on muilla mittareilla ollut menestystarina.

Kirjoittaja pohtii onnistuneesti korkeimman opetuksen tulevaisuuden suuntaviivoja. Hän tarkastelee kriittisesti yliopiston sivistystehtävää yhteiskunnassa sekä oppimisen ja opetuksen tulevaisuutta. Onko yliopiston nykyinen suorituskulttuuri seurausta globaalista kilpailuasetelmasta vahvojen yliopistobrändien joukossa? Tarkoittaako akateeminen vapaus vapautta toteuttaa annetut tehtävät vapaasti?

SILTA YLIOPISTON JA YHTEISKUNNAN DIALOGILLE

Kirjoittajan tavoite on rakentaa siltaa dialogille yliopiston ja yhteiskunnan välille. Silloin yliopiston idea on pohtia yhteiskunnan parasta ja sitä, kuinka siihen

OPETTAJA EI VOI TEHDÄ RATKAISEVINTA SUORITUSTA, OPPIMISTA.

edetään. Yliopisto ei vain pyri uusintamaan itseään vaan pohtii lisäksi yhteiskunnan muutosten seurauksia opetukselle ja tutkimukselle sekä sitä, kuinka muutokset johtaisivat parempaan yhteiskuntaan. Korkeimman opetuksen tulevaisuus rakentuu mielestäni verkostomaiselle yhteistyölle. Korkeakoulupedagogiikan hengessä myös yliopistojen ja ammattikorkeakoulujen välistä dialogia tulisi nykyisestään vahvistaa.

Teos ankkuroituu korkeakoulujen opettajankoulutuksen sisältöön ja merkitykseen. Poikkileikkaavat teemat – opiskelija- ja oppimislähtöisyys, opiskelijan orientaatio oppimiseen, reflektio, motivointi ja ilmapiiri sekä hyvän opetuksen diskurssit – läpäisevät koulujärjestelmän kaikki tasot. Opettajankoulutuksen merkitys korostuu.

Kirjan keskeiset pohdinnat oppimisesta, opetuksesta, arvioinnista ja osaamisen yhteiskunnallisesta merkityksestä vahvistavat teoksen tavoitetta dialogin edistämiseksi. Toivon sen lisäävän myös vuoropuhelua ammatillisen ja akateemisen opettajaopintojen sisällöistä ja toteutuksesta.

JANI SIIRILÄ
FT, lehtori
Haaga-Helia – Ammatillinen
opettajakorkeakoulu

Tutkimustieto kuuluu kaikille!

Nyt voit lukea
Aikuiskasvatusta verkossa
ilmaiseksi heti, kun tuorein
numero on ilmestynyt.

Klikkaa osoitteeseen
<https://journal.fi/aikuiskasvatus>

*Aikuiskasvatus – tiedelehtesi
verkossa.*